

УДК 634.8; 635.03; 631.811.98

ВПЛИВ ФІЗІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РОСТОВИХ ПРЕПАРАТІВ НА ВКОРІНЕННЯ САДЖАНЦІВ ВИНОГРАДУ (ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ)

О.І. Попович, О.С. Любка, В.В. Торін

Вплив фізіологічно активних ростових препаратів на вкорінення саджанців винограду. – О.І. Попович, О.С. Любка, В.В. Торін. – Вивчалися різні концентрації природних стимуляторів росту на розвиток і вкорінення виноградних саджанців сорту Золо дьоньде. Найвищий вихід посадкового матеріалу було отримано при двохразовому обробітку препаратом “Біогумат” в концентрації 3%.

Ключові слова: виноград, саджанці, стимулятори росту, фенологічні фази, вкорінення чубуків.

Адреса: Закарпатський інститут агропромислового виробництва УААН, проспект Свободи, 17, с. В. Бакта, Берегівський район, Закарпатська область, 90252, Україна

E-mail: insbakta.bereg.net.ua.

Influence of physiological active preparation to striking roots of wine. – O. Popovych, O. Lyubka, V. Torin. – Different concentration of nature growing stimulators for development and striking roots of wine variety Zolo Dyonde has been investigated. The highest yield of quality of planting growing material has been obtained with two time processing of gifts by preparation “Biohumat” of 3 % concentration.

Key words: wine, planting grow material? Stimulators of growing, phenological phases, striking roots of planting growing material.

Address: Zakarpatsky institute of agroindustrial production, 17 Prospect Svobody, V. Bakta, Beregovo district, Zakarpatsky region, 90252, Ukraine

E-mail: insbakta.bereg.net.ua

Загальний стан галузі виноградарства області за останні 10-15 років опинився в критичному стані. Площі насаджень за цей період скоротились більш, ніж у двічі і складають 4,6 тис. га (всі категорії господарств). Однак в індивідуальному секторі цей показник зріс на 40-45% і становить 1800 га.

Ситуація на краще почала змінюватися з 2000-2001 років. Встановлення 1%-го збору від реалізації вино-горілчаної продукції на закладку молодих насаджень, прийняття Закону України “Про виноград і вино” спонукало ряд господарств на поступове оновлення виноградних насаджень. Тільки за останні 6 років (2001-2006 рр.) в області була проведена закладка нових виноградників на площі 795,6 гектарів (Дані статистичного управління, 2006). Однак, якісного посадкового матеріалу в області ще не вирощують в достатній кількості. Якщо в кінці 70-их і на початку 80-их років минулого сторіччя виробництво посадкового матеріалу складало більше двох мільйонів саджанців в рік (Попович, Мельничук, 2001), то на даний час цей показник становить 250 тис. штук (разом з ізабельними сортами).

В області працює тільки один прививочний цех (д/г “Виноградівський”).

Вирощування саджанців є досить трудомістким процесом. Відповідною є і вартість посадкового матеріалу: 5,0-6,0 грн. за саджанець щепленого сорту і 3,0-4,0 грн. за кореневласний. У зв'язку з відновленням посадок молодих виноградників постає питання збільшення виробництва посадкового матеріалу. Вирощування кореневласних саджанців вважається менш затратним процесом, ніж щеплення. Однак вихід посадкового матеріалу іноді буває досить низьким. Його збільшення можна досягти, використовуючи природні стимулятори росту (Смирнов, 1997).

Мета, умови та об'єкт досліджень

Мета досліджень – визначити вплив природних стимуляторів росту на вкорінення, ріст та розвиток виноградних саджанців.

Дослідження проводились в плодovому розсаднику відділу багаторічних насаджень Закарпатського інституту АПВ. Об'єктом дослідження бу-

ли чубуки винограду сорту Золо дьоньде. Перед висадкою в шкілку лозу на протязі 72 годин обробляли різними концентраціями препаратів “Біогумат” та “Росток”. Дані препарати створені на основі лігнітів, які містять гумінові речовини багаті на мікроелементи (йод, кобальт, бор, марганець та інші). Повторне обприскування саджанців проводили в фазу появи перших листків (2-3 листків). Висадку чубуків проводили в трьохкратній повторності. Кількість чубуків в повторності – 25 шт. Робочий розчин препаратів – 10 літрів. Проводили візуальне спостереження на пошкодженість саджанців хворобами.

Схема досліду:

Варіант-1	Контроль (дистильована вода)
Варіант-2	1,0 % - “Росток”
Варіант-3	2,0 % - “Біогумат”
Варіант-4	2,5 % - “Біогумат”
Варіант-5	3,0 % - “Біогумат”

Результати досліджень

Аналізи проходження фізіологічних етапів росту та розвитку саджанців винограду сорту Золо дьоньде засвідчують, що між варіантами спостерігалось незначне відхилення відносно настання окремих фенофаз (таблиця 1). Ця різниця коливалась в межах 1-5 днів. Найбільш ранній період початку визрівання пагонів спостерігався на варіантах 2 та 5 (1,0 % - “Росток” та 3,0 % - “Біогумат”).

Тривалість вегетаційного періоду в розрізі варіантів становила 171-183 доби (таблиця 2). Серед досліджуваних концентрацій препарату “Біогумат” найбільш коротким періодом проходження фенофаз характеризувався варіант де був використаний 3,0 % - “Біогумат” (171 день). У варіанті 2, де саджанці винограду оброблялись 1,0 % ФАРП “Росток” тривалість вищевказаного періоду тривала 176 днів (на 6 днів раніше від контролю).

Таблиця 1. Фенологічні спостереження розвитку саджанців сорту Золо дьоньде (2001-2005 рр.)

Варіанти досліду	Висадка чубуків	Початок розпускання вічок	Поява перших листків	Початок визрівання пагонів	Листопад
Варіант-1 контроль (без обробітку)	7 V	17 V	7 VI	3 IX	5 XI
Варіант-2 1,0 % “Росток”	7 V	15 V	5 VI	1 IX	2 XI
Варіант-3 2,0 % “Біогумат”	7 V	17 V	7 VI	4 IX	5 XI
Варіант-4 2,5 % “Біогумат”	7 V	16 V	8 VI	3 IX	4 XI
Варіант-5 3,0 % “Біогумат”	7 V	14 V	4 VI	30 VIII	30 X

Таблиця 2. Проходження фенологічних фаз розвитку саджанців винограду сорту Золо дьоньде (днях) (2001-2005 р.)

Варіанти досліду	Від початку висадки до початку розпускання бруньок	Від початку розпускання бруньок до появи листків	Від появи листків до початку визрівання пагонів	Від початку визрівання пагонів до настання листопаду	Від початку розпускання вічок до настання листопаду
Варіант-1 контроль (без обробітку)	10	21	88	63	182
Варіант-2 1,0 % “Росток”	8	18	86	64	176
Варіант-3 2,0 % “Біогумат”	10	21	88	64	183
Варіант-4 2,5 % “Біогумат”	9	20	87	63	176
Варіант-5 3,0 % “Біогумат”	8	18	85	60	171

Аналізи виміру біометричних показників приросту листостебельної маси вказують на різницю між контролем та варіантами з використанням ФАРП (таблиця 3). Особливо це відображено на довжині кореневої системи і основних коренях. Незначне збільшення спостерігалось і при вимірюванні довжини пагонів. Не відмічено змін в залежності від дози ФАРП на кількості листків та середньому діаметрі пагонів у основи.

Кількість листків в розрізі варіантів коливалась в межах похибки, а найменший середній ді-

аметр пагонів у основи відмічено на варіанті з використанням препарату “Біогумат” в концентрації 2,5%. Оскільки сорт Золо дьоньде вважається відносно комплексностійким, то за період досліджень ми не спостерігали його пошкодженості основними грибовими захворюваннями. Незначне пошкодження пагонів та листків мільдю (0,5-1 бали) спостерігалось на контролі.

Таблиця 3. Біометричні показники приросту листостебельної та кореневої маси у саджанців сорту Золо дьоньде (2001-2005 рр.)

Варіанти досліджу	Загальна довжина пагонів, см	Кількість листків, шт.	Середній діаметр пагонів у основі, мм	Довжина основних коренів (сумарна) см	Загальна довжина кореневої системи, см	Пошкодженість пагонів хворобами, бали
Варіант-1 контроль (без обробітку)	30,1	12	3,3	110,3	147,3	0,5-1
Варіант-2 1,0 % "Росток"	30,5	12	3,2	120,4	182,7	0-0,5
Варіант-3 2,0 % "Біогумат"	28,7	11	3,3	121,1	193,4	0-0,5
Варіант-4 2,5 % "Біогумат"	31,4	11	3,1	131,7	205,3	0-0,5
Варіант-5 3,0 % "Біогумат"	33,9	13	3,3	137,5	231,8	0-0,5
m%	2,0	2,3	0,6	4,4	3,7	
НСР ₀₉₅	1,7	0,8	0,5	3,2	2,6	

Найвищий відсоток саджанців третього сорту кового матеріалу другого та першого сортів склав отримано на контролі. Кількість якісного посад- відповідно 30-40% та 42-55%.

Таблиця 4. Вихід виноградних саджанців (середнє за 2001-2005 рр.)

Варіанти досліджу	Вихід виноградних саджанців, %		
	1 сорт	2 сорт	3 сорт
Варіант-1 контроль (без обробітку)	42,4	39,5	18,1
Варіант-2 1,0 % "Росток"	46,33	40,2	14,5
Варіант-3 2,0 % "Біогумат"	48,7	34,9	16,4
Варіант-4 2,5 % "Біогумат"	48,9	37,5	13,6
Варіант-5 3,0 % "Біогумат"	55,6	34,3	10,1

Вихід виноградних саджанців 1-го сорту був найвищим на варіанті де використовувався 3 %-й препарат "Біогумат" (55,6%).

концентрації 3 % (перший обробіток перед висадкою чубуків в шкільку, а наступний – у фазу появи перших 2-3-х листків).

Висновки

1. При обробці чубуків винограду препаратом "Біогумат" рекомендуємо використовувати його в

2. Препарат "Біогумат" прискорює період проходження фаз розвитку саджанців винограду та підвищує загальний вихід якісного посадкового матеріалу.

1. Закарпатське обласне управління статистики. – Ужгород, 2006.
2. Попович А.И., Мельничук А.И. Виноградарство Закарпаття: перспективи его розвитку. – Труды научного центра виноградарства и виноделия. – "Крым", Ялта, 2001. – Вып.34. – С. 76-77.

3. Смирнов К.В. Применение регуляторов роста в виноградарстве. – "Магарач". Виноградарство и виноделие. – №1, Ялта, 1997. – С. 9-10.

Отримано: 10.листопада 2003 р.
Прийнято до друку: 5 травня 2004 р.